

ALLAH A KARŞI HÜSNÜ ZAN BESLEMEN

[Türkçe – Turkish – تركي]

Ebu Muhammed Asım El Makdisi

Kaynak : Ey Zindan Arkadaşlarım / Şehadet Yayınları

2013 - 1434

Facebook / ücretsiz İslami e kitap indir

“O, (insanlar) umutlarını kestikten sonra, yağmuru indiren, rahmetini her tarafa yayandır. O, hakiki dosttur, övülmeğe layık olandır.” (42, Şura/28)

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla...

Şu ayeti kerime, Kur'an-ı Kerim'de üzerinde en çok durduğum ve düşündüğüm ayetlerdendir... Üzerinde durmakta haklı olduğumu sanıyorum. Allahu Tealâ şöyle buyurur:

“O, (insanlar) umutlarını kestikten sonra, yağmuru indiren, rahmetini her tarafa yayandır. O, hakiki dosttur, övülmeğe layık olandır.” (42, Şura/28)

İnsanların durumunu hayal ediyorum... Nefisleri, nesilleri, nimetleri ve ekip biçtikleri her şeyle ilgili endişeye düşmüşler... Hayvancılık bitmiş, toprak güneşten yanmış kavrulmuş, şiddetli ve ölümcül bir kuraklık...

Haykırarak Allah'a yalvarıyorlar. Tâ ki ümitleri tükeniyor... Helak olacaklarına inanmışlar... Birden bire gökyüzünden,

Allah'ın rahmetini yeryüzünün her tarafına yayan bir sağanak başlıyor. Ümitsizlik ve ölümün ardından toprağı, ruhları ve canları diriltmek için yağan bir sağanak...

Ayeti Kerime'nin Allah'ın (*Subhanehu ve Tealâ*) “*Velî*” ve “*Hamid*” isimleri ile bitmesi ne kadar da anlamlı. Evet... Çünkü kulların velisi olan sadece O dur. O ki kullarının her işini her an yönetir ve onları gözetir. Bu yüzden de her durumda hamdedilmeye layık olan sadece ve sadece O'dur.

Onun dışındaki bütün dostlar unuttur, yanlış yapar, gaflete ve tefrite düşer.

“*Velî*” ve “*Hamid*” olana gelince; Benim Rabbim yanılmaz ve unutmaz. O'nu ne bir uyku, ne de uyuklama tutar... O diridir, kayyumdur... Bu yüzden O'nu dost edinen herkes –hiç şüphesiz- O'nu en güzel dost ve en güzel yardımcı olarak bulacaktır... Her an, her yerde dostlarının üstüne rahmetini yağdıran

bir dost... Hatta en sıkıntılı anlarda, en dar mekânlarda bile...

Zamanın derinliklerinde yol almış olan bir kervan (salihler kervanı) gözlerimin önünden geçiyor...

Ve Allah'ın dostu İbrahim'i (*aleyhisselam*) hatırlıyorum... Kavmi her taraftan etrafını sarmış, onu ilahlarını kırmakla suçluyor, yaptığı suçu itiraf etmeye zorluyor ve korkutuyorlar... O dostuna kaşı hüsnü zan besleyen bir kişinin metaneti ile cevap veriyor... Sarsılmaz dağlar misali... Hatta onlardan bile daha güçlü...

“Siz Allah'ın, size hakkında hiçbir delil indirmediği şeyleri O'na ortak koşmaktan korkmuyorsunuz da, ben sizin ortak koştüğünüz şeylerden ne diye korkayım? Öyle ise iki taraftan hangisi

daha güvende olmaya layıktır. Eğer biliyorsanız söyleyin.” (6, En'am/81)

Mevlaya karşı hüsnü zanda bulunmaya, güven ve iç huzuruna en çok hak sahibi olan hangi fırkadır? Her şeyin mülkü elinde olan, göklerin ve yerin Rabbi'ni dost edinen fırka mı yoksa ne kendilerine ne de başkalarına yararı ya da zararı dokunmayan rableri dost edinen fırka mı? Cevap net ve açık olarak geliyor...

“İman edip de imanlarına zulüm karıştırmayanlar var ya; işte güven onların hakkıdır. Doğru yolu bulmuş olanlar da onlardır.” (6, En'am/82)

İç huzuru, güvenlik ve emniyet, Allah hakkında hüsnü zan beslemenin bir eseridir. Her biri tevhidin ürünüdür. İbrahim'in

(*aleyhisselam*) kavmini hayal ediyorum. Onu elleri ile ateşin tam ortasına atmak için götürüyorlar. Böyle bir durumda dahi onun kalbinde Mevlasına duyduğu güvenden hiçbir şey eksilmiyor. Ve sadece “*Allah bize yeter, O ne güzel vekildir*” diyor.

Sonra zevcesini bebeği ile ekinsiz bir vadinin orta yerinde bırakışını hatırlıyorum. Zevcesi ona “Ey İbrahim! Ey İbrahim! Bizi burada kime bırakıyorsun?” diye seslenirken o arkasına dahi bakmadan gidiyor. Kocasının arkasına bakmaksızın gidişine şaşırان zevcesi bu gidişin aslını idrak ederek “Bunu sana Allah mı emretti?” diyor. “Evet” diyor İbrahim (*aleyhisselam*). Bunun üzerine Allah’a karşı duyduğu hüsnü zan ve güvenle şöyle diyor zevcesi: “Öyleyse O bizi perişan etmez.” Eşinden ve O’ndan Allah razı olsun...¹

¹ 23. sayfadaki 1 nolu dipnota bakınız.

Zamanın derinliklerindeki bu kutlu kervanın içinden Nuh'u (*aleyhisselam*) hatırlıyorum. Kavminin karşısında yapayalnız bir şekilde duruyor ve bu yalnızlığına rağmen onlara meydan okuyor... Nuh'un (*aleyhisselam*) rabbine karşı güven duygusunu ve Rabbi hakkındaki hüsnü zannını ancak onun şu sözlerini iyiden iyiye düşünen kimseler anlayabilir:

**“Bir de onlara Nuh'un kıssasını oku:
Hani o bir zamanlar kavmine demişti ki:
“Ey kavmim! Eğer benim aranızda durumum ve Allah'ın ayetleriyle öğüt verişim size ağır geliyorsa, şunu bilin ki, ben yalnızca Allah'a dayanmışımdır, artık siz ve ortaklarınız her ne yapacaksanız toplanıp bütün gücünüzle karar veriniz.**

Sonra bu işiniz size dert olmasın. Sonra bana ne yapacaksanız yapın, bana mühlet de vermeyin.” (10, Yunus/71)

Sonra Hud (*aleyhisselam*)'ı hatırlıyorum... Yeryüzünün en serkeş, inatçı tiranları ile karşı karşıya... Allah onları “güçlü” olarak vasıflandırmış... Karşılarna çıkıyor ve dostunun ona yardım edeceğine dair duyduğu hüsnü zan ve büyük bir güvenle şöyle diyor:

“Allah'ı şahit tutuyorum, siz de şahid olun ki ben, Allah'a koştüğünüz ortaklardan uzağım. O'ndan başka herşeyden uzağım, artık hepiniz toplanın bana istediğiniz tuzağı kurun, sonra hiç bekletmeyin. Ben *muhakkak ki, hem benim Rabbim, hem de sizin Rabbiniz olan Allah'a dayanmaktayım. Yeryüzünde*

hiçbir canlı yoktur ki, idaresi ve yönetimi O'nun elinde olmasın. Benim Rabbim, hiç şüphe yok ki, doğru yoldadır.” (11, Hud/54-56)

Allah'ın rızasına ulaşmak için yakın, uzak herkese karşı çıkan bir yüce topluluğu daha hatırlıyorum. Şirkten, fısktan ve isyandan dostlarına firar ediyorlar... Onun rızası için müreffeh ve bolluk içinde bir hayata karşılık, daracık bir mağarayı tercih ediyorlar. Elllerinde Allah'ın onlara bağışladığı rahmetinden başka hiçbir şey olmaksızın...

**“(İçlerinden biri şöyle demişti:)
“Mademki siz, onlardan ve Allah'tan başka taptıkları putlardan ayrıldınız, o halde mağaraya sığının ki, Rabbiniz sizin için rahmetini yaysın ve işinizi rast**

getirip kolaylaştırın.” (18, Kehf/16)

“...Rabbiniz sizin için rahmetini yaysın..”.

Biliyorum ki Allah'ın rahmeti geniştir. Onun bir parçası bile bu mağarayı, bu hapishaneyi ya da şu zindanları cennet bahçelerinden bir bahçeye çevirmeye yeter. Tekrar ilk sözünü ettiğim ayeti hatırlıyorum. Ve kullar ümidini kestikten sonra nasıl gökten rahmetini indirdiğini... Ve daracık, karanlık mağaradaki o grubun üzerine nasıl rahmetini indirdiğini ve o mağarayı olabildiğince geniş, ferah bir gökyüzüne çevirdiğini düşünüyorum... Rabbimi tesbih ediyor ve yüceltiyorum...

Dostlarına karşı rahmetini olabildiğince yayması övülmeye değer olan bir dostun, kendisine en iyi duygularla güven besleyen

dostlarına verdiği bir karşılıktır. Töhmety altında bırakmayan, sözünü doğrulayan, verdiği güvenceye inanan, ona duyduğu güvenle kalbi huzur bulan dostlara karşı...

Bu yüzden Allah (*Subhanehu ve Tealâ*) Buhari ve Müslim'in rivayet ettiği bir kudsi hadiste şöyle diyor:

“Ben, kulumun hakkımdaki zannı üzereyim. O, beni andıkça ben onunla beraberim. O, beni içinden anarsa ben de onu içimden anarım. O, beni bir cemaat içinde anarsa, ben de onu daha hayırlı bir cemaat içinde anarım. O, şayet bana bir karış yaklaşacak olursa, ben ona bir zir'a yaklaşırım. Eğer o, bana bir zir'a yaklaşırse ben ona bir kulaç yaklaşırım. Kim bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak giderim. Kim bana şirk koşmaksızın bir arz dolusu günahla gelse, ben

de onu bir o kadar mağfiretle karşılarım.”²

Kim ki Rabbine karşı sui zanda bulunursa Rabbi'de onu yardımsız bırakacak ve bu zannından dolayı kendisini hüsrana uğratacaktır.

Kişinin Allah'ı “*en güzel dost ve en güzel yardımcı*” olarak bilmesi Rabbi hakkında hüsnü zannından kaynaklanır. Rabbini diğer dostlara benzemek gibi bir noksanlıktan tenzih eder. O dostlar ki kendilerini izleyenleri terkeder, onları unuttur ve saptırırlar. Bunların her biri ne kadar da kötü dosttur.

Dostunu (Allah'ı) noksanlıklardan tenzih eden, onu yücelten, onun hakkında hüsnü zan besleyerek ona tevekkül eden kişi için Allah yeterlidir.

“Kim Allah'a güvenirse O, ona yeter.” (65, Talak/3)

² Müttefekun Aleyh

Kul Rabbine duyduğu hüsnü zan miktarınca ümit var olur. Ona tevekkül eder. Çünkü Allah amel edenlerin amellerini boşa çıkarmadığı gibi, ümit bağlayanların da ümitlerini boşa çıkarmaz. Bu yüzden Resulullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Hira'da vahiy meleğini gördüğünde kalbi titreyerek döndüğü zaman Hatice (*radiyallahu anha*) annemiz, O'na şöyle demişti:

“Asla korkma! Vallahi Allah seni ebediyen mahcup etmeyecektir. Zira sen, sıla-i rahimde bulunursun, doğru konuşursun, işini göremeyenlerin yükünü taşırsın. Fakire kazandırırsın, misafire ikram edersin, Hak yolunda zuhur eden hadiseler karşısında (halka) yardım edersin.”³

Hatice (*radiyallahu anha*) annemiz Allah'ın ihsan sahibi kullarına karşı

³ Müttetekun Aleyh

muamelesi hakkındaki hüsnü zannından dolayı Allah'ın onu mahcup etmeyeceğine dair yemin etmişti.

“Kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümit kesmez.” (12, Yusuf/87)

Kâfirler gibi bir yol tutmayı kendi nefsi için hoş görmeyen ve Allah'a karşı dünya ve ahiret işlerinde hüsnü zan besleyen mü'minler için bu bir haktır... Bu ayetin zahiri dünya hayatına yöneliktir. Ahiret hayatına yönelik ise Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

“De ki: Ey haddi aşarak nefislerine karşı israf etmiş olan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümid kesmeyin. Çünkü Allah, bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir.” (39, Zümer/53)

Bu ayet alimlerinde belirttiği gibi büyük bir müjde içermesinden dolayı Allah'ın kitabındaki en ümit verici ayettir. Ve bu ayeti kerimde Allahu Tealâ kullarını şereflendirme adına onları kendisiyle beraber zikretmiştir. O kendisine sığınan, kendisine karşı hüsnü zan besleyen kullarını terketmeyen, şükürlere en layık olan dosttur. Bunun hemen arkasından rahmetten ümit kesmeyi yasaklıyor. Sonra kullarına olanca açıklığı ile O'na tevbe eden herkesin bütün günahlarını bağışlayacağını bildiriyor.

Allahu Tealâ'nın, kendisine hüsnü zan ile iltica ederek yönelenleri bağışlaması, onların tevbelerini kabul etmesi hiç şüphesiz mü'min kalplere büyük bir huzur, sadıklara güven verici bir müjdedir.

“Onun için ümidi kesmeyin de başınıza azab gelmeden önce tevbe ile Rabbinize yönelin ve O'na teslim olun.

Sonra kurtulamazsınız.” (39, Zümer/54)

Kişinin ölüm kendisine yaklaştığı zaman Allah'a karşı hüsnü zanda bulunması ise kalbinin Allah'ın mü'minlere verdiği söze güvenmesi, kendisini asla yardımsız bırakmayacağını bilmesi ve amellerinin zayi olmayacağına inanmasıyla gerçekleşir. Nitekim Resulullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurmuştur:

“Sizden hiç biriniz Allah'a karşı hüs zan beslemeksizin ölmesin.”⁴

Kişinin yaşarken Allah'a karşı hüsnü zanda bulunması, devamlı surette tevbe etmeyi, O'na sığınmayı ve salih ameller vasıtası ile O'nun rızasına ulaşmayı gerektirir. Ve aynı zamanda Rabbine isyan ederek O'na karşı sui zanda bulunanları da terketmeyi gerektirir.

Allah'tan birşeyler temenni etmekle,

⁴ Müslim, Ebu Davud

O'nun hakkında hüsnü zanda bulunmak arasında fark vardır. Birincisi O'na isyan edenlerin yoluyken, ikincisi Mü'minlerin yoludur.

Temenni de acziyet, tembellik, hevaya uymak vardır. Temenni, amel etmeksizin tevbe ve çalışmaktan yoksun bir şekilde Allah'tan bir şeyler beklemektir.

Ancak şer'i anlamda reca ve hüsnü zan ile kastedilen, bütün gücüyle çaba harcamak ve sonrada Allah'a en güzel şekilde tevekkül etmektir.

Birincisi hiç çalışmadan ekip biçeceği bir toğrağa sahip olmak isteyen kişi gibidir. Ya da evliliğin sorumluluklarını yüklenmeden çocuk sahibi olmak isteyen bir kişi gibi. İkincisi ise; toprağı sürer, eker, ondan sonra ürünün yetişmesini umar. Bu yüzden alimler recanın ve hüsnü zannın amel olmadan mümkün olmayacağı konusunda icma etmişlerdir.

Mü'minlerin annesinin salih amel işleyenleri Allah'ın asla mahcup etmeyeceğine yönelik tecrübe ve ince idrakine dayalı sözünü daha önce zikretmiştik.

Hüsnü zannın kişiyi sevgililer diyarına götüren, ahiret yurduna ulaşmayı kolaylaştıran bir etken olması için mutlaka amel ile bağlantılı olması gerekir. Salihlerin pek çoğu hüsnü zan ile ilgili bütün sözlerinde bunu şart koşmuşlardır.

Allah'a karşı hüsnü zan beslemenin gereklerinden bir tanesinde günahlara dalan, sapkınlığı seçen kimselerden uzaklaşmaktır. Ancak dünyada Allah düşmanları ile yollarını ayıran, onların sistemlerinden, kanunlarından uzak duran kimse Rabbinin onu azabtan kurtaracağını ummayı haketmiştir. O nasıl ki dünyada kâfirlerden uzak kalmışsa Rabbi'de onu kıyamet gününde kâfirlerden uzaklaştıracaktır.

Ancak kim de kâfir ve müşriklerden ayrılmaz, onlarla ilişkilerini kesmez, onların batıl kanunlarından uzak durmaz ve onlarla beraber olursa... İşte böyle kimselerin Allah'ın azabından kurtulmayı ummaya hakları yoktur. O nasıl dünyada kâfirlerle beraber oldu ise Allah'ta kıyamet gününde onu dünyada beraber olduğu kimselerle beraber kılacaktır.

“Muhakkak ki Allah, münafıkların ve kâfirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır.” (4, Nisa/140)

Kişinin kıyamet gününe dair Rabbi hakkında hüsnü zan beslemesi ancak dünyada iken yaptığı amellerle mümkündür.

Ey Kardeşim! Dürüst olduğun, tevbe ettiğin ve mü'minlerin yolunu takip edip mücrimlerin yolundan yüz çevirdiğin müddetçe

Rabbin ile yaptığın alışverişte terk edilmekten, aldatılmaktan, ihmal edilmekten korkma.

Allahım! Biz senin hakkında Nebi'ni kurtardığın gibi bizi de kurtaracağına dair hüsnü zanda bulunuyoruz. Allahım! Bizi rahmetinle dünya ve ahiretin kederlerinden kurtar. Amin...

“Allah, müminlerden, canlarını ve mallarını, kendilerine cennet vermek üzere satın almıştır. Allah yolunda çarpışacaklar da öldürecekler ve öldürülecekler. Bu, Tevrat'ta da, İncil'de de Kur'ân'da da Allah'ın kendi üzerine yüklendiği bir ahittir. Allah'dan ziyade ahidine riayet edecek kim vardır? O halde yaptığınız alış-veriş ahdinden dolayı size müjdeler olsun! Ve işte o büyük kurtuluş budur.” (9, Tevbe/111)

Allah'a Karşı Hüsnü Zan Beslemek
